

I den första delen redovisas de båda FN-konferenserna, Agenda 21 och Habitat II, vision om hur vi uppnår ett hållbart samhälle. Därefter beskrivs mellanstaden, den verklighet vi lever i. Slutligen presenteras olika forskares lösningar på hur verkligheten ska utformas för att uppnå visionen.

DEL ETT

VÄRLDSKONFERENSER

Världskonferenser

FN, Förenta Nationerna, bildades efter andra världskrigets slut och har som uppgift att lösa problem som uppstår mellan olika länder. Under 1990-talet ordnade FN ett antal världskonferenser kring olika teman. Syftet för samtliga konferenser var att formulera en gemensam syn på stora och akuta problem som världen står inför och nå global enighet kring hur de kan lösas. Resultatet av konferenserna blev en rad deklARATIONER som de av världens länder som godkänt dem är förbundna att följa.

Agenda 21

Den mest banbrytande av konferenserna var Konferensen om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Den var banbrytande på så sätt att världens regeringar insåg att de behövde hjälp från ursprungsbefolkningar, ungdomar, föreningsfolk och andra med speciella kunskaper för att hitta hållbara lösningar på miljö och utvecklingsproblemen. Syftet med konferensen var att komma överens om lösningar på de svåraste problemen och hitta gemensamma strategier för att lösa dem. Man enades om att de svåraste problemen är: fattigdom, överutnyttjande av naturresurser, globala klimatförändringar, förstörelse av vatten, mark och skog, ökenspridning och utarmning av mångfalden av växter och djur.

Resultatet av konferensen blev ett antal dokument. Agenda 21 är FN:s handlingsprogram för det 21:a århundradet. Riodeklarationen innehåller 27 principer som ska gälla för alla samhällen. Till deklARATIONEN hör bland annat försiktighetsprincipen och PP-principen (Polluter Pays Principle). Världens länder kom även överens om Konventionen om biologisk mångfald som innebär att jordens växt- och djurarter ska skyddas. Klimatkonventionen är ett internationellt avtal som gäller som lag i de länder som godkänt den. Den innebär att länderna ska stabilisera utsläppen av växthusgaser som påverkar klimatet.

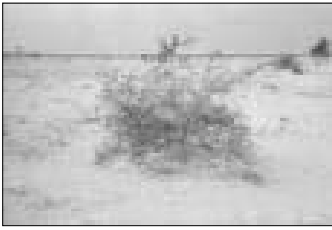
Den grundläggande lösningen ligger i att förändra män-

Familj letar efter mat på en soptipp.

Klimatförändringar kan vara orsaken till översvämningar.

Ökenspridningen är ett svårt problem att tackla.

niskors konsumtion och företagens produktion. Människors vanor och beteende måste även ändras för att utvecklingen ska bli hållbar och inte leda världen mot en katastrof. Det är med andra ord ingen lätt uppgift världens länder har tagit sig an.

Agenda 21 är inte juridiskt förpliktigande, men däremot är det ett politiskt och moraliskt ansvar att arbeta för en hållbar utveckling. En förutsättning för arbetet är ett helhetstänkande. Det bestämdes att arbetet med Agenda 21 skulle börja på en lokal nivå där varje lokalsamhälle skulle utarbeta en egen lokal handlingsplan.

Ett uppföljningsmöte hölls av FN:s generalförsamling 1997 där man insåg att världens länder kommit en bit på väg men hade enormt mycket arbete kvar. Ett femårsprogram antogs och två frågor lyftes fram som särskilt viktiga att bekämpa, fattigdomen och förändra konsumtions- och produktionsmönstren. (www.agenda21forum.org)

I Sverige är det övergripande målet för den svenska miljöpolitiken att överlämna ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Riksdagen antog i april 1999 en proposition med femton miljömål och gav regeringen uppdraget att konkretisera dem i delmål. Nu arbetar man på nationell och regional nivå med att uppnå målen. (*Svenska miljömål-delmål och åtgärdsstrategier, 2001*)

Habitat II

Habitat II var den sista konferensen i serien och hölls i Istanbul 1996. Temat var boende, bebyggelse- och stadsplaneringsfrågor. Den första konferensen kring temat ägde rum i Vancouver i Kanada 1976. Huvudämnen för konferensen i Istanbul var: ett rimligt boende för alla och en hållbar boplotsutveckling i en urbaniserande värld. Grundtanken i politiken som konferensen enades om var att samhället skulle ge människor möjlighet att själva förbättra sin bostadssituation. (www.agenda21forum.org)

Resultatet av konferensen 1996, om boende- och bebyggelsefrågor, var de två dokumenten Istanbuldeklarationen och Habitat Agenda. Habitat Agendan innehåller principer, åtagande och en global plan för agerande för medlemsländerna fram till år 2020. (*Nyström, 1997, s. 5*)

Mexico City tillhör mångmiljonersstäderna.

Bakgrunden till konferensen var att idag bor nästan halva jordens befolkning i städer och år 2025 kommer troligen två tredjedelar av befolkningen att bo i städer. Siffrorna är grundade på att tillväxttakten för världens städer är en miljon per vecka. U-länder erfar nu den urbanisering som i-länder hade tidigare. Urbanisering beror dels på att många flyttar till städerna för att hitta jobb, dels på att städerna har vuxit så mycket att de har inneslutit landsbygden. (www.undp.org/un/habitat/presskit/dpi1795e.htm) Urbaniseringsprocessen går allt snabbare, vilket leder till en rad ekonomiska, politiska, sociala och miljömässiga konsekvenser och utgör enorma utmaningar för världens städer. Lantbruk och boskap förskjuts längre och längre bort till känsliga områden och kan inte försörja den växande befolkningen. De begränsade mark- och vattenresurserna gör det nödvändigt att människans bosättning planeras omsorgsfullt. (www.undp.org/un/habitat/presskit/dpi1641e.htm)

I Habitatagendan redovisas att den omkringliggande marken används slösaktigt, medan den mark som är försörd med infrastruktur inte används tillräckligt. På konferensen ansåg man det nödvändigt att främja en blandning av funktioner för att minska transportbehovet. (Nyström, 1997, s. 6)

Transportsektorn är en av de största konsumenterna av icke förnyelsebar energi och tar mycket mark i anspråk. Habitatagendan förespråkar därför en integrerad transport- och markanvändningspolicy och planering av resurser för att reducera de skadliga effekterna av det nuvarande systemet. Särskilt beroende av ett väl fungerande kollektivtrafiksystem är människor i fattigdom, kvinnor, barn, äldre, ungdomar och handikappade. (www.undp.org/un/habitat/agendan/ch-4c-7.html)

Många av de åtaganden som gjorts vid de tidigare konferenserna bekräftades vid Habitat II. Nyckelord är långsiktig planering, kretsloppslösningar, medborgardeltagande och helhetssyn. Utgångspunkten var att knyta ihop de tidigare världskonferenserna.

I samband med konferensen bildades en speciell kommission för boendefrågor. Den verkar internationellt för bättre boendeförhållanden i världen. Antingen direkt genom projekt eller indirekt genom att påverka beslutsfattare i regeringar. Under 2001 hölls ett uppföljningsmöte

Kakstäderna växer fram i städernas utkanter.

Trafiklederna försörjer städerna med trafik.

En stor andel av varor och produkter transporteras med lastbil.

av Habitat II i New York.

FN-konferensen i Istanbul visade att städernas tillväxttakt är ett aktuellt problem i världens länder. Men genom planering av resurser menar man att många av problemen kan förebyggas och på så vis skapa en hållbar utveckling.

I Sverige har regeringen tolkat Habitat Agendan i följande åtta punkter: (www.boverket.se)

- Utveckla en allmän social bostadspolitik efter nya förutsättningar.
- Anpassa byggnader och byggda miljöer till kretslopps samhällets krav och kraven på sund inomhusmiljö och god tillgänglighet till alla.
- Skapa bättre livsvillkor i utsatta bostadsområden.
- Förbättra integrationen av invandrare i landets olika delar
- Konsolidera kommunernas kapacitet och handlingsutrymme.
- Förstärka olika orters attraktionskraft för människor och företag.
- Utveckla markanvändningsmönster som främjar städernas kretsloppsanpassning.
- Utveckla den lokala demokratin.

